

40 let Muzeja Železniki in 30 let Muzejskega društva Železniki

Katja Mohorič Bonča
Jure Rejec

Človek se samo čudi, kaj je ustvarila ljubezen do rodne zemlje.
(prvi vpis v vpisni knjigi ob otvoritvi Muzeja Železniki avgusta 1969)

31. 8. 1969 je bila v Plavčevi hiši
uradna otvoritev muzejske zbirke.
Na pročelju Plavčeve hiše so tega dne
odkrili ploščo z verzi dr. Franceta Koblarja:

*Starim Železnikom v spomin,
spremenljivosti časov v opomin,
sled minulega trpljenja,
up sedanjega življenja.*

Dr. France Koblar je napisal tudi verze, ki so
obiskovalce pozdravljali v muzejski zbirki:

*Kolesa kovačnic se več ne vrtijo,
pesem ponočna kladiv molči,
ugasnile so v plavžih silne peči,
le tih spomenik o njih govori,
življenje pa trdo nas kuje naprej,
nov kruh si mesimo iz svojih moči.*

Podrobnejše besedilo o muzejskih zbirkah in obnovi Plavčeve hiše je pod naslovom Kratak pregled nastanka in delovanja Muzejskega društva Železniki objavljeno v Železnih nitih 5 (2008).

**OBČINSKI SVET
OBČINE ŽELEZNIKI**

PODELJUJE

PLAKETO
za leto 2009

MUZEJSKEMU DRUŠTVU ŽELEZNIKI
(Na plavžu 58, Železniki)

**ob 30-letnici samostojnega delovanja društva
in ob 40-letnici Muzeja v Železnikih.**

UTEMELJITEV

Začetki muzejskega delovanja v Železnikih segajo v čas tik pred drugo svetovno vojno ter v čas ustvarjanja nove kovinarske industrije kraja. Formalno obliko delovanja pa je dobilo leta 1965, ko je bil ustanovljen Pododbor Muzejskega društva Škofja Loka v Železnikih. V tem času so muzejski prostovoljci dobili svoje prostore v Plavčevi hiši, kjer so pričeli urejati krajevni muzej. Uradna otvoritev muzejskih zbirk je bila 31. avgusta 1969. Zaradi vse večje aktivnosti članov društva je bilo 11. julija 1979 ustanovljeno samostojno Muzejsko društvo Železniki, ki je takrat kar nekaj let štelo preko 200 članov. V letošnjem letu torej praznujemo 40-letnico Muzeja v Železnikih in 30-letnico samostojnega delovanja Muzejskega društva Železniki.

V tem času so člani Muzejskega društva Železniki aktivno skrbeli za svoje muzejske zbirke, jih dopolnjevali, predstavljali ter oblikovali nove. Zbirke so bile ves čas javno odprte, obiskovalce pa so prijazni vodiči seznanili s krajevno zgodovino. Vse do ustanovitve Občine Železniki je društvo samo skrbelo za vse stroške delovanja muzeja. Še posebej aktivno delo članov društva pa je zahtevalo zadnje desetletje, ko je Občina Železniki skupaj z Ministrstvom za kulturo pristopila k celoviti prenovi muzejske

Plavčeve hiše. Muzejsko društvo je ob tem skupaj z zaposlenima v muzeju prevzelo veliko nalogo skladiščenja zbirk ob prenovi ter novo postavitev zbirk po končani prenovi prostorov. Veliko iznajdljivosti in finančnih sredstev je bilo potrebno, da so čudoviti novi prostori dobili tudi novo vsebino.

Ena od pomembnih usmeritev društva skozi zgodovino je tudi obeleževanje rojstnih hiš znanih in zgodovinsko pomembnih mož Selške doline. Tako sta spominske plošče v tem času dobila akad. prof. dr. France Koblar ter Anton Dermota. Tudi prva pobuda za postavitev kipa slikarju impresionistu Ivanu Groharju je prišla iz Muzejskega društva v Železnikih. Kasneje pa je društvo vodilo in organiziralo še postavitev spominske plošče kovinarju Niku Žumru, slavistu in duhovniku Jakobu Šolarju na Rudnem ter ponovno postavitev plošče zgodovinarju Francu Kosu v Selcih. Iz Muzejskega društva Železniki sta prišli tudi ideji in izvedbi obeležitve 650-letnice prve omembe kraja in praznovanje 100-letnice ugasnitve plavža v letu 2002. Obe praznovanji sta bili ob sodelovanju društev iz Železnikov tudi izvedeni.

V galeriji muzeja je Muzejsko društvo od leta 1978 do danes pripravilo več kot 100 razstav domačih in tujih umetnikov: slikarjev, fotografov, kiparjev, ter več kot 50 predavanj, predstavitev knjig, literarnih in muzejskih večerov.

V zadnjih petih letih pa Muzejsko društvo Železniki opravlja še eno pomembno dejavnost. Leta 2004 je namreč izdalo prvo številko Zbornika za Selško dolino Železne niti in do sedaj je izšlo že pet številk zgodovinskega zbornika, ki nam in zanamcem prinaša pomembne zgodovinske podatke in dejstva, poljudno in razumljivo napisana.

Rezultati dela Muzejskega društva Železniki so v kraju vidni na vsakem koraku in plaketo Občine Železniki prejema eno od najaktivnejših društev v občini.

Železniki, 30. junij 2009

Mihael Prevc, župan

PREDLAGATELJ:
SVET JAVNEGA ZAVODA RATTTOVEC

Obrazložitev pripravili:
zaposleni Javnega zavoda Ratitovec

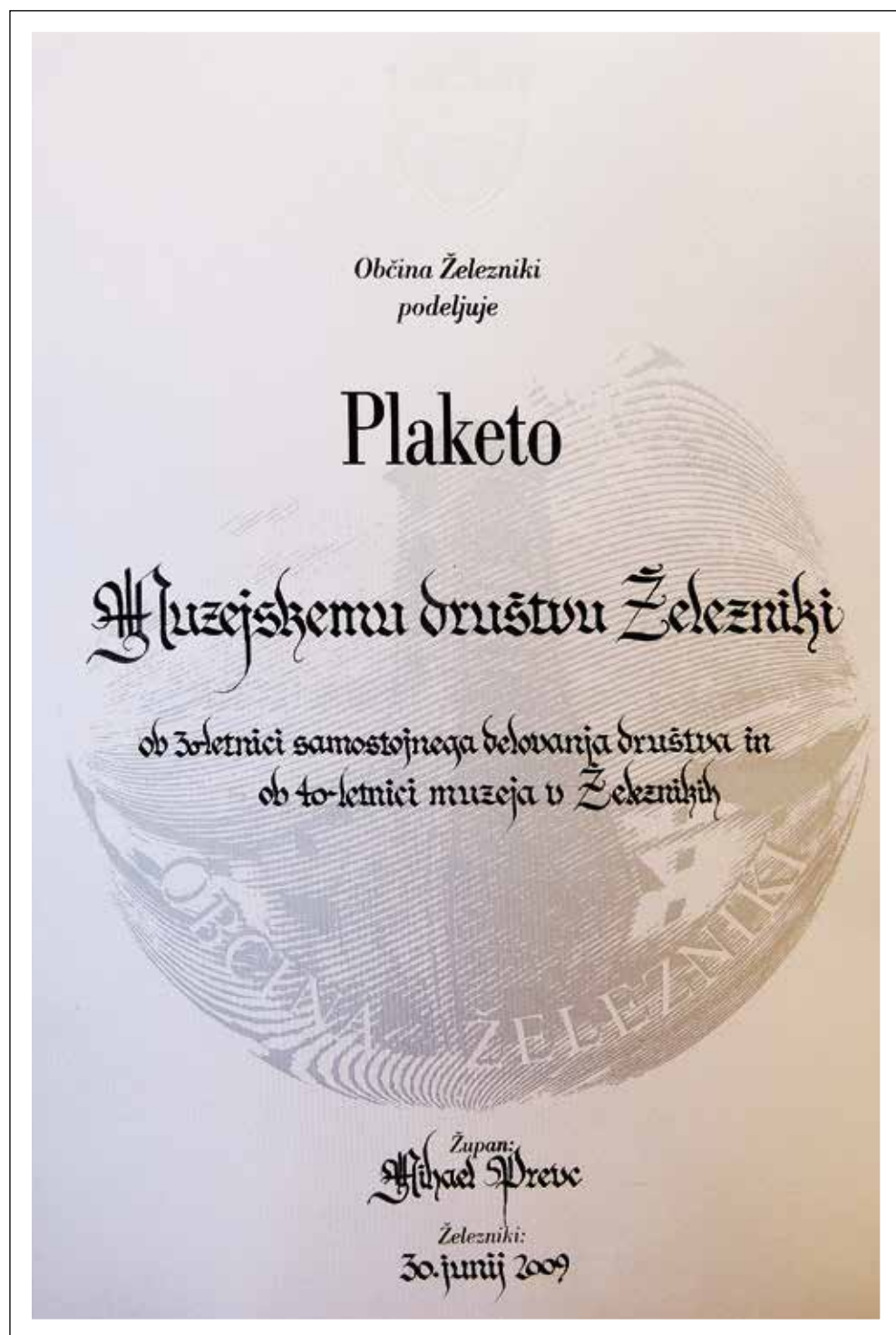

Foto: Aleksander Čufar

Predsedniki Muzejskega društva Železniki:

Od 1964 do 1970:	Blaž Gortnar (<i>predsednik Pododbora Muzejskega društva Škofja Loka v Železnikih</i>)
Od 1970 do 1983:	Lojze Tolar (<i>sprva predsednik Pododbora Muzejskega društva Škofja Loka v Železnikih, od leta 1979 pa predsednik Muzejskega društva Železniki</i>)
Od 1983 do 1993:	Peter Polajnar
Od 1993 do 1995:	Matevž Trojar
Od 1995 do 2006:	Anton Tavčar
Od 2006:	Rudi Rejc

Publicistična dejavnost:

Zbornik Selška dolina (1973, izdal Pododbor Muzejskega društva Škofja Loka v Železnikih)
Življenje in delo Ivana Tuška (2005, Gasser)
Zbornik Železne niti (2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009)
Sodelovanje pri nastajanju knjige Doba železarstva (izdalo podjetje Decop, 2002)

Pobude, sodelovanje in pomoč pri postavitvi spominskih obeležij:

Groharjev spomenik v Sorici (Pobudo in prva sredstva za postavitve spomenika je dal društveni tajnik Niko Žumer.)
Spominska plošča dr. Francetu Koblarju
Spominska plošča dr. Antonu Dermoti
Spominska plošča Niku Žumru
Spominska plošča prof. Jakobu Šolarju na Rudnem
Plošča obeležitve 650-letnice prve omembe kraja
Pobuda za ponovno postavitve plošče dr. Francu Kosu v Selcih
Pobuda za ponovno postavitve med drugo svetovno vojno poškodovane plošče dr. Janezu Evangelistu Kreku na Krekovem domu

Prejeta priznanja:

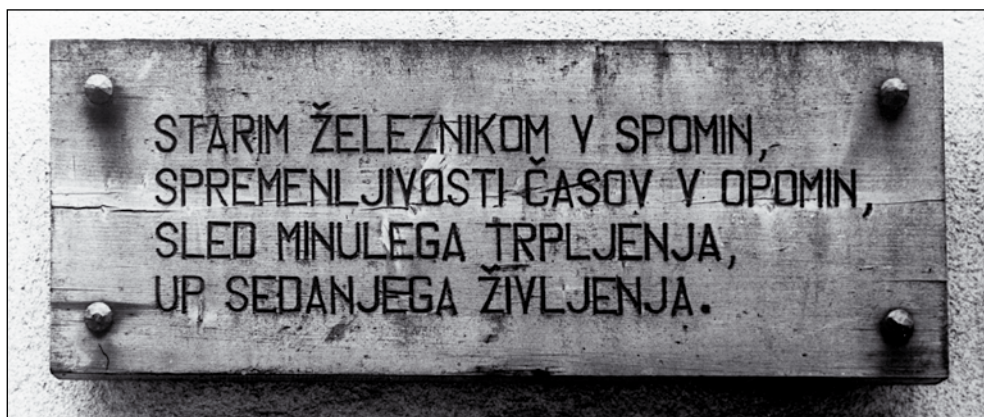
1978:	Priznanje Krajevne skupnosti Železniki za dolgoletno požrtvovalno in predano delovanje na področju muzejske dejavnosti
1987:	Priznanje Socialistične zveze delovnega ljudstva za uspešno delo v preteklem obdobju
2001:	Priznanje Turističnega društva Železniki za najlepše urejeno ustanovo z okolico (Muzej Železniki, Na plavžu 58)
2002:	Priznanje Turističnega društva Železniki za dolgoletno sodelovanje pri organizaciji Čipkarskih dni
2009:	Plaketa občine Železniki ob 30-letnici samostojnega delovanja Muzejskega društva Železniki in ob 40-letnici muzeja v Železnikih

Stari in novi žig Muzejskega društva Železniki.

Vstopna soba muzeja ob otvoritvi. Vitrine delovnih organizacij iz Železnikov - pokroviteljev muzeja: Niko, Iskra, Tehnica, Čevljarna Ratitovec, Alpes. Spodaj viden tudi relief Selške doline. Foto: arhiv Muzejskega društva Železniki

Lesena tabla s posvetilom dr. Franceta Koblarja muzeju, pritrjena ob vhodu v muzej. Foto: arhiv Muzejskega društva Železniki

Del hodnika v 1. nadstropju leta 1970 z nekaterimi predmeti.
Foto: arhiv Muzejskega društva Železniki

Otvoritev galerije in spominske sobe dr. F. Koblarja 18. junija 1978. Slavnostni govornik Anton Slodnjak. V ozadju zbor OŠ Železniki. Foto: arhiv Muzejskega društva Železniki

Tonika Ramovš si je prva ogledala novo čipkarsko zbirko, odprto ob praznovanju 15-letnice muzeja. Foto: Aleksander Čufar

Del Muzejskega društva, avgust 2009. Foto: Aleksander Čufar

Viri:

Arhiv Muzejskega društva Železniki, ki ga hrani Muzej Železniki (zapisniki sej Upravnega odbora, zapisniki občnih zborov, vpisne knjige obiskovalcev muzeja in galerije, priznanja in nagrade).

Pravila Muzejskega društva Železniki.

Žumer, Niko: *Pomembna napisa*. Loški razgledi, 16/1969. Str. 284.

